

СРАВНИТЕЛЬНО-СОПОСТАВИТЕЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

УДК 81'255

DOI 10.23951/1609-624X-2020-4-38-44

СПЕЦИФИКА ПЕРЕВОДА ЭКОНОМИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ С АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА НА ТАТАРСКИЙ С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ ИХ НОМИНАТИВНОЙ СТРУКТУРЫ

Г. И. Хасанзянова

Казанский (Приволжский) федеральный университет, Казань

Введение. Рассмотрена специфика перевода экономических терминов с английского языка на татарский. Экономические термины продуктивно функционируют в переводном языке. Подняты такие проблемы, как специфика перевода экономических терминов на татарский язык, трудности перевода, а также анализ особенностей перевода экономической терминологии по их номинативной структуре. Одно из значимых препятствий для коммуникации в сфере экономических наук – трудности при переводе экономической терминологии.

Цель статьи – изучить семантику, структуру экономической терминологии на английском языке с целью ее дальнейшего перевода на татарский язык.

Материал и методы. Материалом исследования послужили статьи на английском языке на экономическую тематику. Термины взяты из текста газет Financial Times, The Economist посредством сплошной выборки. Использованы следующие методы лингвистического анализа: аналитический сбор, анализ газетной литературы, сравнительно-сопоставительный метод.

Заключение. Результаты проведенного исследования могут быть использованы при разработке лекционных курсов по лексикологии, теории перевода.

Ключевые слова: *сравнительные конструкции, перевод, семантика, словообразование, номинатив, сравнение, сопоставление.*

Введение

В условиях интеграции нашей страны в мировое экономическое сообщество постоянно растет количество текстов на экономическую тематику, представляющих большой интерес для русскоязычных читателей. С лингвистической точки зрения всю большую актуальность представляет собой изучение английского языка.

В настоящее время перевод экономических терминов представляет собой значимую задачу, решение которой ориентировано на адекватные переводы, ускоряет обмен информацией в области новых достижений экономики среди научных работников разных стран.

Отсутствие многих экономических терминов в языке перевода (в данном случае в татарском языке) в настоящее время также представляет собой весомую проблему в процессе коммуникации на экономическую тематику между русским и татарским народом. Обогащение экономической терминологии в татарском языке происходит постепенно, когда возникает необходимость выразить то или иное экономическое понятие в переводном тексте.

Возрождение исконно татарских слов путем внедрения неологизмов и забытых заимствований

из арабского и персидского языков, активно употреблявшихся в начале XX в., способствовало обогащению современного татарского языка [1, с. 12].

Лексика татарского языка обогащается, в этом роль неологизмов и заимствований велика. Обогащается и экономическая лексика. Имеется несколько работ на татарском языке, посвященных экономической тематике. Так, например, в монографии А. Зариповой представлена терминологическая лексика в сопоставлении материалов на русском и немецком языках на экономическую тематику, что свидетельствует об интересе изучения экономических терминов. В своем монографическом исследовании Г. Калганова также подробно рассмотрела термины с точки зрения функционирования татарского языка в финансовой и бухгалтерской сферах. Тем не менее остается много не рассмотренных терминов на экономическую тематику. Например, до сих пор не определены семантические особенности и принципы номинации, исконность многих экономических терминов. Так, неизученность ряда важнейших проблем развития экономики на современном этапе вызывает необходимость изучения экономической терминологии татарского языка, тогда как популярность исследуемого материала

среди научных работников и ученых отодвигается на второй план в ряде исследования экономической терминологии.

Цель исследования – изучить структуру, семантику и перевод английских экономических терминов на татарский язык по их номинативному признаку.

Материал и методы

В работе были использованы следующие методы лингвистического анализа: аналитический сбор и анализ газетной литературы по проблемам и особенностям перевода письменной речи, сравнительно-сопоставительный метод, метод тематической выборки.

Материалом для аналитического сбора и анализа газетной литературы по проблемам и особенностям перевода письменной речи послужили английские тексты экономической тематики. Термины были выделены посредством сплошной выборки из текста газет *Financial Times*, *The Economist*.

В процессе выборки и исследования сравнительных конструкций использовались элементы структурного и компонентного анализа.

Сравнительно-сопоставительным методом устанавливались общие и специфические черты английского и татарского языков.

Результаты и обсуждение

Согласно исследовательским работам М. К. Юматовой в области сопоставительного изучения процесса перевода экономической терминологии, принято выделять слова общеалтайского, тюркского и татарского происхождения. К древнейшим общеалтайским и тюркским терминам относятся *бакыр* ‘медь’, *акча* ‘деньги’, *тиен* ‘копейка’, *алтын* ‘золото’, *алу* ‘покупать’, *сату* ‘продавать’, *аслам* ‘прибыль, выгода, проценты’ и др. Эти термины рассматриваются во всех группах тюркских языков, некоторые заимствованы на русском языке [2, с. 35].

Среди заимствований из европейских языков наибольшую группу составляют заимствования из английского языка, где выделяются термины на -инг (холдинг, рейтинг, буккипинг, дейтрейдинг, демпинг, делистинг, бутстрэппинг, бенчмаркинг, кейтеринг, инвойс-дискаунтинг, клиринг, сэйвинг, ко-маркетинг, факторинг, директ-костинг, валютный демпинг, возвратный лизинг и др.), латинского языка (инфляция, бонус, девальвация, капитализация, конкуренция, кооперация, курс, бифляция, инвестиция, дотация, индексация, экономический конфликт, ликвидность) [3, с. 12].

Основанием классификации английских экономических терминов служат следующие признаки терминов: содержательные, формальные, функциональные, вне- и внутриязыковые. Основным при-

знаком экономических терминов выступает их номинативный признак [4, с. 14].

Суффиксы и префиксы, используемые в системе английского терминообразования, в основном заимствованы из общих, обычных словообразующих средств английского языка. Для образования терминов при помощи суффиксов и префиксов характерен выбор из числа словообразовательных элементов тех, которые оказываются приемлемыми для построения терминов. Специфическим для специальной терминологии является стремление к закреплению за некоторыми суффиксами определенных терминологических значений [5, с. 36].

Это особенно характерно для экономической терминологии:

Administrator ‘администратор’ – ‘администратор’, ‘идарә итүче’, ‘жаваплы башкаручы’ [6, с. 15]. An *administrator* administers affairs [7]. Белемле белгечне бер эшкуар үзенең ресторанына *администратор* итеп алды [8, «Өмет» газетасы]. Югары квалификацияле санаторий житәкчесе һәм *администраторы* Гөлназ Миңнехузина «Профессиональ *администратор* булып житешүдә остазлыкның роле» дигән мастер-класс үткәрде. / Жыештыручылар, билетершалар, пожарниклар синең алда хөрмәт белән баш ияләр, бөтен таныш-белешләреңне бушлай театрга алып керәсең, мыеклы,юантык *администратор* каш жыерса да сүз әйтми, син бу театрның драматургы, хужасы! Бер төндә мин урыннар булмау сәбәпле инде ике тәүлек чамасы *администратор* тәрәзәсе яныннан китмәгән биш балалы хатынны һәм инде ике атна торак йортларныңбаскыч асларында йоклап йөргән утыз абитуриентны урнаштырдым.Шулай булганда, рустан гайре милләтләр үзләренең артталыкларына төшенеп, русларны остаз һәм *житәкче* сыйфатында ихтирам итәчәкләр булып чыга. Моннан ун ел элек пациент Рәхмәтуллинны караучы табиблар төркеменә сәләтле яшь доктор Таңсылу Шәфкатия туташ *житәкче* сыйфатында беркетелгәч, авыруның сәламәтлеген саклау белән генә чикләнмичә, аның организмын төрле шлаклардан чистарту һәм тазарту, ягъни физик яктан яшәртү буенча тәҗрибәләр алып барыла башлый. Алма бакчасына корылган туй табынына тиң сыйлы өстәл артыннан урын алып, 15 яшен тутырган Ләйсән бәйрәм торты өстендәге шәмнәрне сүндерүгә, гаилә башлыгы, озак еллар урындагы *житәкче* вазифаларның берсен башкарган Назар абый сүз алды: «...» [8, «Татарстан яшьләре» газетасы].

Agent ‘агент’ – ‘агент’, ‘вәкил’, ‘арадашчы’ [6, с. 13]. An *agent* implies some kind of autonomous process which can communicate with other *agents* to perform some collective task [7]. Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгы *вәкиле* – Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау мини-

стрлыгының экономик бүлеге башлыгы Т. А. Стрюкова игълан ителде. / Үткән төндә житмеш кешелек бер төркем халык Рига шәһәрәндәгә мәркәз зинданга 222 һөжүм ителәр. Телефон чыбыклары кистеләр. Жәп 223 баскычлар белән зинданның йортына төштеләр. Анда кызу бәрелеш китте. Зиндан сакчыларынан икәве үтерелде. Өчәве яраланды. Шулай басып кереп, манифестантлар зинданга ябылган ике сәяси тоткынны азатлыкка чыгардылар. Боларга хәрби судта хөкем булчак иде, боларны үлем жәзасы көтә иде. Манифестантлар качып өлгерделәр, аларны куганда, бары икесе эләкте; бер *агент* үтерелде, берничә полицейский яраланды... Шулай итеп, эшләр алга таба баралар. Язып бетерә алмаслык авырлыкларга, кыенлыкларга карамастан, кораллану эше һаман үсә бара... [8, «Ютазы таңы» газетасы].

Amalgamation ‘слияние’ – ‘кушу, берләштерү’; ‘берләшү, кушылу’; ‘бергә кушылган урын’ [9, с. 143]. *Amalgamation* and its derivatives may refer to: Metals and science [10]. Безнең нефть эшкәртү заводларын Украинага туры килгән ресурс өлеше белән *берләштерү* белән бәйлә барлык проектларга теләктәшлек белдерәбез [8, «Казан. Меңбеллык сәхифәсе»]. Кырым Республикасы һәм Севастополь шәһәрләре Россия Федерациясе составына кушылу сәбәпле, туризм алга китте, дип була. Ләкин нәтижәдә көймә сезнең отряд малайлары *берләштерү* урынына аларны төрле группаларга аерган, дошманлаштырган. Өлеге ачышларны ясау өчен теория белән гамәлне кушу мәжбүри микән дигән мәсьәлә – сорау исә үзәннән – үзе хәл ителде – фәнни институттан югары уку йортына күчкәч, имтихан бирә алмый интегеп йөргән чибәр студент кызлар яшь профессорның тәмам башын әйләндереп бетерә яздылар. Минем карашымча, күрше олысларда гомер сөрүче башкортлардан алып Себердәгә якутларга кадәр бәйсезлеккә ирешүдә иң туры юл – ул өр-яңа татар дәүләте булып *берләшү* [8, «Өмет» газетасы].

Broker ‘брокер’ – ‘брокер’, ‘товар, фонд һәм валюта биржаларында арадашчылык хезмәте күрсәтүче фирма яки физик зат’ [7, с. 47]. *Strategic Broker* enables clients to leverage advanced trading platforms [10]. *Брокер* ул клиентка биржага чыгу мөмкинлеге тудыручы. / Германиядән шуңа махсус килгән «*Брокер*» компаниясе консультанты, МДУның шәрәфле профессоры Уве Айххофф конференциядә ачыклык керткәнчә, әлеге компания электрон спиннарны теркәп билгеләнгән юнәлештә идарә итә ала торган иң заманча аналитик приборлар житештерә, шулардан, мәсәлән, ЯМР, ЭПР спектометрлары һәм бик нык үткәру магнитлары нигезендәгә МР томографлары ярдәмендә төрле өлкәләрдә фәнни тикшеренүләрдә һәм сәнәгаттә кулланылышта. Банк кредитлар

да, касса хезмәтен дә, *брокер* хезмәтләрен дә, лизингны да, клиентларның вакытлыча «ирекле» акчаларын өстәмә керемнәр алу максатында төрле финанс инструментларына салып торуну да тәкъдим итә [8, «Татарстан яшьләре» газетасы].

Capitalization ‘капитализация’ – ‘капиталлаштыру’, ‘табышлыга әйләндерү’, ‘байлык чыганагы итү’ [11, с. 156]. *Capitalization* methods are used in the field of Economy [12]. Акцияләр һәм *капиталлаштыру* бәясенә кимүе дөньякүләм финанс кризисына бәйлә. Предприятиеләргә үз интеллектуаль активларын *капиталлаштыру*, уникаль эшләнмәләренә балансларына кую шарт. Бу юнәлештә алга барып өчен урта вакытлы перспективада менеджментны акционер жәмгыять житәкчелегә эшчәнлеген аны *капиталлаштыру* үсеше белән бәйләүне матди кызыксындыручы системаларны гамәлгә кертәргә кирәк. «Связьинвестнефтехим» ның да төп максаты – әлеге компанияләренә *табышлыга әйләндерү* [8, Дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының бердәм «Рәсми Татарстан» порталы].

Cartel ‘картель’ – ‘картель’ [6, с. 47]. In economics, a *cartel* is an agreement between competing firms to control prices or exclude entry of a new competitor in a market [7]. Ул Татарстанның бетон һәм тимербетон эшләнмәләр житештерүче эре заводлары житәкчеләренә ДТФ белән берлектә чимал белән тәэмин итү мәсьәләләрендә бердәм позиция эшләргә, үзара мөнәсәбәтләр системасын булдырырга бәяләр кую мәсьәләләрендә үз мәнфәгатьләрен саклаган хәлдә, *картель* килешүе төзәргә тәкъдим итте. Закон буенча сәүдә сферасының эшчәнлеген, шул исәптән, бәяләренә Сәнәгат сәүдәсе министрлыгы һәм *картель* яки спекулянтлык белән шөгыйләнүчеләрнетикшерүче монополиягә каршы федераль хезмәт көйләп тора [8, «Татар-информ» МА Татарстан Республикасы мәгълүмат агентлыгы].

Таким образом, при переводе **однокомпонентных экономических терминов** с русского на татарский язык получились однословные, двухсловные, трехсловные, четырехсловные, пятисловные, шестисловные термины:

Однословные термины (словосочетания):

– *карап – resolution* [13] ‘резюлюция – имеющее обязательную силу решение акционеров компании’ (карап) [14, с. 121]. Draft *resolution* on promoting the conservation and wise-use of intertidal wetlands and economically-associated habitats is acceptable [7]. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Чокалы авыл жирлегә Уставына таянып, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Чокалы авыл жирлегә Советы *карап* чыгарды: «...». Ял базасын күрше өлкәдәгә матуррак жиргә – Днепр буена күчәрәләр һәм ак пулатларны шунда төзиләр, бу

территорияне үзләренә яшь алмаш эзерләү өчен пионерлагерена бирергә *карап* чыгаралар, ә ахырыда, ихтыяж тугач, ул спецдомга эйләнә. 1966 елның 19 декабрендә Берләшкән Милләтләр Оешмасының Генераль Ассамблеясы «Космик киңлекләренә, шул исәптән Айны һәм башка күк жисемнәрен тикшерү һәм файдалану буенча дөүләтләрнең эшчәнлек принциплары турында килешү» гә нигезләнгән *резолуция* кабул иткән иде [8, «Татар-информ» МА Татарстан Республикасы мәгълүмат агентлыгы].

Двухсловные термины (словосочетания):

– *ышанычлы хужа* – *trustee* ‘доверительный собственник – лицо, которое владеет юридическим титулом собственности, однако не является собственником бенефициаром’ (доверительный – ышаныч белдерә торган, ышанычлы; 2) яшерен, фаш итәргә ярамаган, сер итеп саклана торган; яшерен рәвештә); собственник – милекче, милек биләүче, хосусый милек иясе, хужа; собственник – хужа. Few people really understand what *trustees* do, so it’s very hard to know how to select the right one for when planning your estate. This article describes both the duties of a *trustee* and the comparative strengths and weaknesses of individual and institutional *trustees*. Hopefully, considering these factors will help you take the first step in selecting an appropriate *trustee*: deciding between an individual and an institutional *trustee* [10]. Моңарчы сөт житештерү белән шөгыйльләнмәгән *ышанычлы хужаны өстәмә табыш алу турында да уйлануларга* этәрә, ул киләчәктә сауган сөтне сату турында уйлый. Заводка инде дүрт ел *ышанычлы хужа* эзлибез [8, «Татарстан яшьләре» газетасы].

Трехсловные термины (словосочетания):

– *Франциядә профсоюзлар берләшмәсе* – *syndicate* ‘синдикат – группа, которая принимает на себя страховой риск; каждый синдикат управляется менеджером синдиката или агентом’ (предприятияеләр берләшмәсе; Франциядә профсоюзлар берләшмәсе) [8]. Branches of Self Certified *Syndicate Banks* (SCSBs) where *syndicate* / sub *syndicate* member submits ASBA form as on April 01, 2017 [10]. Зеленодольск муниципаль районы флагы жирле үзидарә органнарының утырыш залларында, жирле үзидарә органнарының сайланулы вазыйфаи затларының эш кабинетларында; муниципаль милектә булган *предприятияеләр берләшмәсенең* булган учреждениеләрдә һәм оешмаларда даими рәвештә урнаштырылган булырга тиеш. Жәй көне «Соцпроф» *профсоюзлар берләшмәсе* оештырган митингта «Казань – без Метшина!» дигән шагыйрьләр игътибарсыз калды шул. Татарстандагы *предприятияеләр берләшмәсе* эшләр чыгара торган продукциянең сыйфатын контрольләү һәм күтәрү эшенә керткән хезмәтләре өчен СССР

Госстандартының Мактау Таныклыгы белән бүләкләнгән [8, «Татар-информ» МА Татарстан Республикасы мәгълүмат агентлыгы].

Четырехсловные термины (словосочетания):

– *оешманы юкка чыгаручы зат* – *receiver* ‘ликвидатор – лицо, осуществляющее управление конкурсной массой во всех возможных формах’ (бетерүче, юкка чыгаручы (оешманы, предприятие-не) [11]). All personal property of the Beneficial Owner shall be bound by and subject to all terms and conditions of the Security and further represents and warrants that it has authority to ratify, confirm and authorize the execution and delivery by the *Receiver* and that there is no agreement, written or oral, whereby it is prohibited or restricted from so doing [7].

Зеленодольск муниципаль районында билгеле *оешманы юкка чыгаручы зат* тарафыннан муниципаль милектә булган предприятияеләр, учреждениеләр һәм оешмалар таркалына. *Предприятиене бетерүче зат* булуы факторы басымны арттырган саен, каршы тору көче дә бермә-бер арта, көрәш кискенләшә генә [8, Дөүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының бердәм «Рәсми Татарстан» порталы].

Пятисловные термины (словосочетания):

– *кыйммәтле кагэзләр жыела, бирелә, саклана торган урын* – *treasury* ‘Казначейство, министерство финансов’ [2] (казначылык (дөүләт акчасы һәм кыйммәтле кагэзләр жыела, бирелә, саклана торган урын, учреждение [10]). The Section 151 Officer will report annually on the adequacy / suitability of the arrangements and will report, as a matter of urgency, the circumstances of any actual or likely difficulty in achieving the Council’s objectives in a way of controlling of *treasury* management risk [10]. *Кыйммәтле кагэзләр жыела, бирелә, саклана торган урыннарда* эшне жанландырырга кирәк. Финанс – бюджет палатасы һәм казначылык департаменты коллективлары хисабы палата рәисе Шәмсүн Сөнгатовның бюджет турында шаян доклады һәм ялгыз биюебелән башланды [8, «Татар-информ» МА Татарстан Республикасы мәгълүмат агентлыгы].

Шестисловные термины (словосочетания):

– *страховка взносларын һәм премияләренә исәпләү белгече* – *actuary* ‘актуарий’. In the traditional fields of the *actuary*, such as life insurance and superannuation, this rule should not pose any problems. As the scope of the *actuarial profession* broadens it may be necessary to cover this rule by demonstrating how the skills of the actuary relate to the issue at hand [7]. *Страховка взносларын һәм премияләренә исәпләү белгече* киңәшләрә. *Актуарий* – ул кеше гомерен озак вакытка страховкалау өлкәсендә эшләүче белгеч [8, Дөүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының бердәм «Рәсми Татарстан» порталы].

Двухкомпонентные термины и словосочетания:

Acquisition accounting ‘анализ поглощения’ – ‘сеңдерү анализы’ (поглотить – сеңдерү, үзләштерү, мавыктыру, үзенә тарту) [10]. With *acquisition accounting* the fair market value of the acquired firm is allocated between the net tangible and intangible assets portion. [10]. Яшь буынга экономик грамоталылыкны уеннар, күнел ачу чаралары формасында *сеңдерү анализы* аларның аңында коррупциягә тискәре караш тәрбияләчәк. Бу минутларда алар икесе дә *үзләштерү анализы* белән мәшгуль – тик күпме генә интекмәсеннәр – бернәрсә дә барып чыкмый иде. Экономикада исә аны хисапны кешегә йогынты ясау, *мавыктыру анализы*, үзенә жәлеп итү мәгънәсендә күз алдына китерергә мөмкин [8, Дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының бердәм «Рәсми Татарстан» порталы].

Administration order ‘анализ поглощения’ – ‘сеңдерү анализы’ (поглотить – сеңдерү, үзләштерү, мавыктыру, үзенә тарту). *An Administration Order* is a way to pay off your debts in monthly instalments and can help stop calls from your creditors [7]. Яшь буынга экономик грамоталылыкны уеннар, күнел ачу чаралары формасында *сеңдерү анализы* аларның аңында коррупциягә тискәре караш тәрбияләчәк. Бу минутларда алар икесе дә *үзләштерү анализы* белән мәшгуль – тик күпме генә интекмәсеннәр – бернәрсә дә барып чыкмый иде. Экономикада исә аны хисапны кешегә йогынты ясау, *мавыктыру анализы*, үзенә жәлеп итү мәгънәсендә күз алдына китерергә мөмкин [8, Дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының бердәм «Рәсми Татарстан» порталы].

Bear hug ‘решение о назначении администратора’ – ‘жаваплы башкаручы (ны билгеләү)’ [6]. Today a *bear hug* offer was accepted. [7]. Тикшерү актын төзү өчен үткәрелгән өйрәнүләр, сынаулар, махсус тикшерүләр, экспертизалар нәтижеләре турында бәяләмә алырга кирәк булган очракта, *жаваплы башкаручыны билгеләү* контроль чаралар тәмамланганынан соң иң күбе өч эш көне эчендә актың расписка йә тапшырылуы турында хәбәр ителә торган хат белән почта аша һәм (яисә) мондый актың төзегән затның (*жаваплы башкаручының*) ныгытылган квалификацияле электрон имзасы куелган электрон документ рәвешендә әлегә документны алуны раслый торган ысул белән юридик зат житәкчесенә, башка вазыйфай затына яисә вәкаләтле вәкиленә, индивидуаль эшкуарга, аның вәкаләтле вәкиленә жиберә [8, «Татар-информ» МА Татарстан Республикасы мәгълүмат агентлыгы].

Полиномы (трехкомпонентные и более термины) и словосочетания:

Account management department ‘отдел по работе с клиентами’ – ‘клиентлар белән эшләү бүлеге’

[13]. *Account Management Department* profiles is on LinkedIn [10]. Газетабызда хәбәр ителгәнчә, беренче очрашу Күзкәй авыл жирлегендә үтте, очрашуга Чаллы районы Пенсия фонды идарәсенә Тукай районы бүлеге башлыгы Раил Тимербаев, районы фондның *клиентлар белән эшләү бүлеге* әйдәп баручы белгеч-эксперты Лариса Федотова килгән иде [8, Дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының бердәм «Рәсми Татарстан» порталы].

Accounts payable days outstanding ‘период (срок) погашения кредиторской задолженности’ – ‘кредитор бурычларны каплауның срогы, вакыты, дәвере’. *Accounts payable days outstanding* measures financing provided by trade creditors to company and management’s paying habits [7]. *Кредитор бурычны каплауның ахыргы срогы* августның икенче декадасына билгеләнсә дә, бюджет средстволарын баш бүлүчеләрне һәм оешма житәкчеләрен бурычны агымдагы айда каплауларын сорыйм. Иртәнге жидедә *кредитор бурычларны каплауның вакыты* чыга. *Кредитор бурычларны каплауның дәвере* – дүрт ел [8, «Өмет» газетасы].

Account management group ‘группа по ведению дел с клиентами’ – ‘клиентлар белән эшләү төркеме’. The *Account Management Group* (AMG) aims to raise the standards of commercial creativity in Australia through promotion and recognition of the value of account management [7]. Район Пенсия фондының еллык хисап жылышы һәр елдагыча бик күркәм төстә, яңалыкларга бай рәвештә үтте. Әлегә өлкәгә мөрәжәгать итмәгән кеше юктыр районыбызда, чөнки идарәнең *клиентлар белән эшләү төркеме* хезмәтенә теркәү базасына күз салсак, 2015 елда аларга 10927 кеше төрле сорулар буенча килгән, бу исә бер көнгә 40–45 кеше дигән сүз [8, «Өмет» газетасы].

Activity network diagram ‘сетевая диаграмма’ – чөлтәр схемага мөнәсәбәтле; сызма [15]. An *Activity Network Diagram* shows in details how the statistics of admission changes from one year to another [7]. *Чөлтәр схемага мөнәсәбәтле* документлар – исемнән күренеп торганча, чөлтәр схема белән бәйлә элементләр, мөнәсәбәт кору, оештыру өчен булдырылган документлар ул. Күргәнәбезчә, *чөлтәр схемага мөнәсәбәтле сызма* өйрәнелә, һәм бу өлкәгә караган бик әһәмиятле нәтижеләр дә яса-ла [8, «Татар-информ» МА Татарстан Республикасы мәгълүмат агентлыгы].

Заключение

Таким образом, можно сделать следующие выводы:

1. Проблема исследования терминологии является одной из ключевых в изучении экономических текстов.

2. Экономические термины подлежат специальной лингвистической классификации исходя из определенных признаков. Они могут быть классифицированы по следующим признакам: содержательность, формальность, функциональность и т. д. Номинативный характер терминологии: однокомпонентные, двухкомпонентные термины и словосо-

четания и трехкомпонентные и более термины (полиномы) и словосочетания.

3. Особые сложности для перевода представляют полиномы, так как их значения не всегда складываются из значений их элементов. При этом не всегда термин в английском языке точно соответствует термину в русском языке.

Список литературы

1. Агаркова Н. Э. Концепт «Деньги» как фрагмент английской языковой картины мира (на материале американского варианта английского языка): дис. ... канд. филол. наук. Иркутск, 2001. 171 с.
2. Юсупова З. Ф., Шакурова М. М., Сайгушев Н. Ю., Веденева О. А., Кашина С. Г. Управленческие инструменты процесса формирования академических знаний // Международный обзор менеджмента и маркетинга. 2016. Вып. 6, № 2. 409 с.
3. Англо-русский словарь по бухгалтерскому учету, аудиту и финансам: 35 000 терминов / под ред. Д. Терехова. М.: Аскери, 1994. 512 с.
4. Англо-русский словарь по экономике и финансам / под ред. А. В. Аникиной. СПб.: Экономическая школа, 2002. 590 с.
5. Соколова Т. В. Особенности перевода английских экономических текстов // Социальные и гуманитарные исследования: традиции и реальности. Саранск, 2000. 342 с.
6. Письменный корпус татарского языка. Татар теленең язма корпусы. URL: <http://corpus.tatar/tt> (дата обращения: 6.06.2019).
7. The Wall Street Journal. Apr. 19, 2018. 42 p.
8. Татарский национальный корпус «Туган тел». URL: http://web-corpora.net/TatarCorpus/search/?interface_language=ru (дата обращения: 6.06.2019).
9. Бархударов Л. С. Язык и перевод. М.: Междунар. отношения, 1975. 240 с.
10. The Economist. Jan. 19, 2019. 48 p.
11. Русско-татарский словарь / под ред. Ф. М. Газизовой. Казань: Раннур, 1999. 448 с.
12. Бизнес: Оксфордский словарь: Англо-русский: более 4 000 концепций. М.: Изд-во РГГУ, 2005. 752 с.
13. Быкова Е. В. Однословные финансово-экономические термины, заимствованные из английского языка в 90-е годы: (Этапы и типы адаптации): автореф. дис. ... канд. наук. СПб.: Изд-во СПб. гос. ун-та, 2000. 16 с.
14. Русско-татарский словарь / под ред. Ф. А. Ганиева. М.: Инсан, 1997. 718 с.
15. Вьюгина С. В. Татарский язык в сфере профессиональной деятельности: учеб. пособие. Казань: Изд-во КГТУ, 2008. 151 с.

Хасанзянова Гульнара Илгизовна, аспирант, Казанский (Приволжский) федеральный университет (ул. Кремлевская, 18, Казань, Россия, 420008). E-mail: 930922.90@mail.ru

Материал поступил в редакцию 21.05.2019.

DOI 10.23951/1609-624X-2020-4-38-44

TRANSLATION PECULIARITIES OF ECONOMIC TERMS FROM ENGLISH INTO THE TATAR LANGUAGE FROM THE POINT OF THEIR NOMINATIVE STRUCTURE

G. I. Khasanzyanova

Kazan (Volga region) Federal University, Kazan, Russian Federation

Introduction. The article is devoted to the study of the translation peculiarities of economic terms from English into Tatar language from the point of their nominative structure. Economic terms function productively in English. The problems raised in the work are the specifics of translating economic terms into Tatar, the difficulties of translating them, as well as the analysis of the peculiarities of translating economic terms according to their nominative basis. Difficulties in translating economic terminology are one of the main obstacles to communication in the economic sciences.

The relevance of the problem. The international exchange of scientific and technical information has especially grown in the last decade, and the modern language is at a new stage of its development in connection with an increase in the level of information content of culture. Interest in language and its knowledge is constantly growing; the number of scientific and technical publications is growing so fast that it becomes incredibly difficult to process the flow of scientific and technical literature. Translations and abstracts of foreign language literature are handled not only by specialized publishing houses, translation centers, professional translators of research institutes and industrial enterprises, but also by practitioners from various sectors of the national economy. The relevance of the reviewed

article is due to the need to describe the terminological units of several languages (English and Tatar) in a comparative aspect.

The *purpose* of the article is to study the structure, semantics and translation of English economic terms into Tatar according to their nominative character.

Material and methods. The following methods of linguistic analysis were used in the work as an analytical collection and analysis of newspaper literature on the problems and peculiarities of the translation of written language, a comparative method. The study material was the English texts of economic subjects. The terms were singled out by continuous sampling from the text of the newspapers such as Financial Times, The Economist.

Conclusion. The results of the study can be used in the development of lecture courses in lexicology, translation theory.

Keywords: *comparative constructions, translation, semantics, word-formation, nominative, comparison.*

References

1. Agarkova N. E. *Kontsept "Den'gi" kak fragment angliyskoy yazykovoy kartiny mira (na materiale amerikanskogo varianta angliyskogo yazyka)*. Dis. kand. filol. nauk [The concept of "Money" as a fragment of the English language picture of the world (on the material of the American English version). Diss. cand. philol. sci.]. Irkutsk, 2001. 171 p. (in Russian).
2. Yusupova Z. F., Shakurova M. M., Saygushev N. Y., Vedeneyeva O. A., Kashina S. G. *Upravlencheskiye instrumenty protsessa formirovaniya akademicheskikh znaniy [Managerial Tools of Academic Knowledge Formation Process]. Mezhdunarodnyy obzor menedzhmenta i marketinga*, 2016, no. 2. 409 p. (in Russian).
3. *Anglo-russkiy slovar' po bukhgalterskomu uchetu, auditu i finansam: 35 000 terminov* [English-Russian Dictionary on Accounting, Auditing and Finance: 35 000 terms]. Ed. D. Terekhov. Moscow, Askeri Publ., 1994. 512 p. (in Russian).
4. *Anglo-russkiy slovar' po ekonomike i finansam* [English-Russian Dictionary of Economics and Finance]. Ed. A. V. Anikina. Saint Petersburg, Ekonomicheskaya shkola Publ., 2002. 590 p. (in Russian).
5. Sokolova T. V. *Osobennosti perevoda angliyskikh ekonomicheskikh tekstov [Features of the translation of English economic texts]. Sotsial'nye i gumanitarnye issledovaniya: traditsii i real'nosti* [Social and humanitarian studies: traditions and realities]. Saransk, 2000. 342 p. (in Russian).
6. *Pis'mennyy korpus tatarskogo yazyka. Tatar telenen yazma corpusy* [The written corpus of the Tatar language. Tatar telenen yazma corpusy] (in Tatar). URL: <http://corpus.tatar/tt> from 06.06.2019 (accessed 6 June 2019).
7. *The Wall Street Journal*. April 19, 2018. 42 p.
8. *Tatarskiy natsional'nyy korpus "Tugan Tel"* [Tatar National Corpus "Tugan Tel"] (in Tatar). URL: http://web-corpora.net/TatarCorpus/search/?Interface_language=en from 06.06.2019 (accessed 6 June 2019).
9. Barkhudarov L. S. *Yazyk i perevod* [Language and translation]. Moscow, Mezhdunarodnye otnosheniya Publ., 1975. 240 p. (in Russian).
10. *The Economist*. January 19, 2019. 48 p.
11. *Russko-tatarskiy slovar'* [Russian-Tatar dictionary]. Ed. F. M. Gazizova. Kazan, Rannur Publ., 1999. 448 p. (in Tatar).
12. *Biznes: Oksfordskiy Slovar': Anglo-russkiy: boleye 4 000 kontseptsiy* [Business: Oxford Dictionary: English-Russian: over 4 000 concepts]. Moscow, RSUH Publ., 2005. 752 p. (in Russian).
13. Bykova E. V. *Odnoslovnnye finansovo-ekonomicheskiye terminy, zaimstvovannyye iz angliyskogo yazyka v 90-e gody: (Etapy i tipy adaptatsii)*. Avtoref. dis. kand. filol. nauk [Single-word financial and economic terms borrowed from the English language in the 90s: (Stages and types of adaptation). Abstract of thesis of cand. philol. sci.]. St. Petersburg, 2000. 16 p. (in Russian).
14. *Russko-tatarskiy slovar'* [Russian-Tatar dictionary]. Ed. F. A. Ganiyev. Moscow, Insan Publ., 1997. 718 p. (in Russian).
15. Vyugina S. V. *Tatarskiy yazyk v sfere professional'noy deyatelnosti: uchebnoye posobiye* [Tatar language in the sphere of professional activity: study guide]. Kazan, Kazan National Research Technological University Publ., 2008. 151 p. (in Russian).

Khasanzyanova G. I., postgraduate student, Kazan (Volga region) Federal University (ul. Kremlevskaya, 18, Kazan, Russian Federation, 420008). E-mail: 930922.90@mail.ru